

Programozás III

SZÁLAK +
MULTIMÉDIA 2.

SZÁLAK (ismétlés)

Szál indítása:	start()
futása:	run()
alvása:	sleep(idő)
várakozása:	wait()
felébresztése:	notify()

Több szál együttes felébresztése: notifyAll()

SZÁLAK (ismétlés)

Programszál:
A Thread osztály egy példánya.

Létrehozása:

- A Thread osztály leszármaztatása
- A Runnable interface implementálása + az implementált példány segítségével létrehozott Thread példány (kompozíció)

Szál indítása:	start()
futása:	run()

SZÁLAK SZINKRONIZÁCIÓJA

Egy program (applet) több szálat is létrehozhat.

- ezek lehetnek egymástól függetlenek
- de előfordulhat, hogy több szál ugyanazokkal az adatokkal, objektumokkal dolgozik. Ilyenkor szükség lehet arra, hogy az egyik programszál bevárja a másikat. Vagyis szükség lehet a szálak **szinkronizációjára**.

Ha egynél több szál fér hozzá egy adott változóhoz, és az egyikük felül is írhatja, akkor az összes szál hozzáférését össze kell hangolnunk (szinkronizálnunk).

SZÁLAK SZINKRONIZÁCIÓJA

A Java szálmodelljében a szinkronizáció az ún. **monitorok** segítségével valósul meg.

- Minden objektumhoz (példányhoz) tartozik egy monitor.
- A monitort **egyszerre egy szál birtokolhatja**.
- Ha egyszerre több szál is igényt tart a monitorra, a többi szál várakozni kényszerül, futása felfüggesztődik.
- Ha a monitort birtokló szál elengedi a monitort, a monitort igénylő többi szál verseng a monitorért. A szálak közül az ütemező választja ki azt, amelyik a monitort megkapja.

PÉLDA (FOLYT.)

```
public void run() {  
    double szog = 0, inc = 0.01;  
    int sugar = 200;  
  
    while (!szal.isInterrupted()) {  
        if (!megy) {  
            synchronized(this) {  
                try {  
                    wait();  
                } catch (InterruptedException ex) {  
                    Logger.getLogger(CsigaPanel.class).log(  
                        Level.SEVERE, null, ex);  
                }  
            }  
        }  
        ...  
    }  
}
```

Szinkronizált blokk.

A blokkba való belépéskor a blokkot végrehajtó szál megszerzi a megadott objektum monitorát, a blokkból való kilépéskor elengedi azt.

PÉLDA

Gombnyomás hatására a szálnak vagy várakoznia kell (wait()), vagy futhat (notify()). A kettőnek azonban szinkronban kell lennie.

Ezért szinkronizálni kell a megfelelő metódusokat:

```
synchronized void valtas(boolean megy) {  
    this.megy = megy;  
    if(megy) this.notify();  
}
```

ahol

```
private boolean megy = true;
```

de persze, később változhat az értéke.

PÉLDA (FOLYT.)

Természetesen így is lehet:

```
while (!szal.isInterrupted()) {  
    varakozas();  
    ...  
}  
  
synchronized void varakozas() {  
    if (!megy) {  
        try {  
            wait();  
        } catch (InterruptedException ex) {  
            Logger.getLogger(CsigaPanel.class.getName()).log(  
                Level.SEVERE, null, ex);  
        }  
    }  
}
```

PÉLDA (FOLYT.)

Megjegyzés:

A konkurencia probléma is megoldható szinkronizálással.
(Az `ujPotty()`, `pottyTorles()` metódusokat kell szinkronizálni.)

De jobb (és egyszerűbb) a
`CopyOnWriteArrayList`
használata.

MÉG EGY PÉLDA

Kitérő: kis multimédia

SZÁLAK – MÓDOSÍTÓK

A volatile módosító használata:

Az olyan változókat kell ellátni ezzel a módosítóval, amelyeket egy másik párhuzamosan futó process vagy szál is használ. A módosítónak az lesz a hatása, hogy a fordító minden hivatkozásnál újra beolvassa a memóriából a változót (még akkor is, ha egy korábbi hivatkozás eredményeként már benne van egy regiszterben). Ezzel lehet biztosítani, hogy ha közben egy process megváltoztatta a változót, akkor ezt a változtatást az aktuális program szál azonnal figyelembe vegye.

EGY CSÖPP MULTIMÉDIA – HANG

```
package hangcsomag;

import java.applet.Applet;
import java.applet.AudioClip;
import java.net.URL;

public class HangFrame extends javax.swing.JFrame {

    private AudioClip klipp;
    private boolean megy = false;
    public HangFrame() {
        initComponents();
        try {
            URL cim = this.getClass().getResource("/zene/poirot_zene.wav");
            klipp = Applet.newAudioClip(cim);
        } catch (Exception ex) {
            System.out.println("Hiba: " + ex.getMessage());
        }
    }
}
```

EGY CSÖPP MULTIMÉDIA – HANG

```
private AudioClip klipp;
private boolean megy = false;
public HangFrame() {
    initComponents();
    try {
        klipp = Applet.newAudioClip(new URL("file:///C:/temp/poirot_zene.wav"));
    } catch (Exception ex) {
        System.out.println("Hiba: " + ex.getMessage());
    }
}
private void zeneGombActionPerformed(java.awt.event.ActionEvent evt) {
    if (!megy) {
        klipp.play();
        zeneGomb.setText("leállít");
        megy = true;
    }
    else {
        klipp.stop();
        zeneGomb.setText("elindít");
        megy = false;
    }
}
```

EGY CSÖPP MULTIMÉDIA – KÉP

```
private Image kep;
public KepPanel() {
    initComponents();
}

@Override
protected void paintComponent(Graphics g) {
    super.paintComponent(g);
    kep = new ImageIcon(this.getClass().getResource("/kepek/kep.jpg")).getImage();

    int kezdox = 0, kezdox = 0,
        szelesseg = this.getWidth(),
        magassag = this.getHeight();
    g.drawImage(kep, kezdox, kezdox, szelesseg, magassag, this);
}
```

Image kep = new ImageIcon(cim).getImage()

EGY CSÖPP MULTIMÉDIA – HANG

```
try {
    klipp = Applet.newAudioClip(new URL("file:///C:/temp/poirot_zene.wav"));
} catch (Exception ex) {
    System.out.println("Hiba: " + ex.getMessage());
}
```

A megoldás hibája?

```
try {
    // klipp = Applet.newAudioClip(new URL("file:///C:/temp/poirot_zene.wav"));
    URL cim = this.getClass().getResource("/zene/poirot_zene.wav");
    klipp = Applet.newAudioClip(cim);
} catch (Exception ex) {
    System.out.println("Hiba: " + ex.getMessage());
}
```

A zene mappa helye: src könyvtár, hangcsomag mellett.

EGY CSÖPP MULTIMÉDIA – KÉP ÉS HANG

```
public class HangKepPanel extends javax.swing.JPanel
    implements Runnable{

    private AudioClip klipp;
    private Thread szal;
    private Image kep[], aktualisKep;
    private MediaTracker mtrack;
    private int kepszam = 7;
    private long ido = 4000;
    private boolean online = true;

    public HangKepPanel() {
        initComponents();
        feltolt();
        lejatszasa();
    }
}
```

EGY CSÖPP MULTIMÉDIA – KÉP ÉS HANG (2)

```
public void szalInditas(){
    if(szal == null){
        szal = new Thread(this);
        szal.start();
    }
}

@Override
protected void paintComponent(Graphics g) {
    super.paintComponent(g);
    g.drawImage(aktualisKep, 0, 0, this.getWidth(),
               this.getHeight(), this);
}

private void lejatszias() {
    URL cim = this.getClass().getResource("/zene/poirot_zene.wav");
    klipp = Applet.newAudioClip(cim);
    if(klipp!=null) klipp.play();
}
```

EGY CSÖPP MULTIMÉDIA – KÉP ÉS HANG (4)

```
public void run(){
    int db=0;
    while(online){
        aktualisKep = kep[db];
        try{
            Thread.sleep(ido);
            this.repaint();
        }
        catch(Exception e){
            System.out.println("Hiba: " + e.getMessage());
        }
        db++;
        if(db>=kep.length) db=0;
    }
}
```

EGY CSÖPP MULTIMÉDIA – KÉP ÉS HANG (3)

```
private void feltolt(){
    mtrack = new MediaTracker(this);
    kep = new Image[kepszam];
    URL cim;
    for(int i=0; i<kep.length; i++){
        cim = this.getClass().
            getResource("/kepek/"+"kep" + (i+1) + ".jpg");
        kep[i] = new ImageIcon(cim).getImage();
        mtrack.addImage(kep[i], i);
    }
    try{
        mtrack.waitForAll();
    } catch(InterruptedException e){
        System.out.println("Hiba: " + e.getMessage());
    }
}

} java.awt.MediaTracker – segítségével egyszerre több
kép betöltését tudjuk nyomonkövetni.
```

Ez most megvárja, amíg az összes betöltődik.

SOK MULTIMÉDIA

javax.swing...

javax.sound...

– önálló feldolgozás

Pl.: bemutatandó vizsgafeladatok

Most vissza a szálakhoz, de előtte egy kis kitérő
ínyenceknek.

ÜGYESEBB ZENEHASZNÁLAT

Tavalyi vizsgafeladatból: .ogg kiterjesztésű zenéket is jól lehet használni (jóval kisebb méret).

Ingyenes online konverter:

<http://audio.online-convert.com/convert-to-ogg>

A megoldáshoz külső library-k kellene, ezért célszerű maven projektként kezelni a feladatot, és a pom.xml fájlban leírni a szükséges függőségeket.

Még egy segítség:

<https://stackoverflow.com/questions/9752972/how-to-add-an-extra-source-directory-for-maven-to-compile-and-include-in-the-bui>

TAKARÉKOSKODÁS

A gépen egyidejűleg futó szálak osztoznak egymás között a processzoron $\Rightarrow$ fontos, hogy az egyes szálak ne pazarolják értelmetlenül a processzor-időt.

Különösen az appletnél fontos, hogy a szálak szabályosan befejeződjenek.

Ha a böngésző másik oldalra vált, akkor az applet pihenésbe kezd, ha visszatérünk, akkor ismét feléled. DE

Ez csak az appletre vonatkozik, a szálakra NEM. Erről a programozónak kell gondoskodnia.

```
import helper.Global;
import java.util.HashMap;
import java.util.Map;
import java.util.logging.Level;
import java.util.logging.Logger;
import org.newdawn.slick.Music;
import org.newdawn.slick.SlickException;
import org.newdawn.slick.Sound;

/**
 * Audio HashMap-eket tartalmazó osztály.
 * @author Balázs
 */
public class AudioPlayer {

    public static Map<String, Sound> soundMap = new HashMap<>();
    public static Map<String, Music> musicMap = new HashMap<>();

    /**
     * HashMap-et használva az audiohoz kellő értékpárokat elhelyezem.
     */
    public static void load() {

        //Csak az english path megfelelő neki nem szereti a hosszú magánhangzókat a library..
        try {
            soundMap.put(Global.MENU_SOUND_STRING, new Sound(Global.MENU_SOUND_STRING_PATH));
            musicMap.put(Global.MENU_MUSIC_STRING, new Music(Global.MENU_MUSIC_STRING_PATH));
        } catch (SlickException ex) {
            Logger.getLogger(AudioPlayer.class.getName()).log(Level.SEVERE, null, ex);
        }
    }

    public static Music getMusic(String key) {
        return musicMap.get(key);
    }

    public static Sound getSound(String key) {
        return soundMap.get(key);
    }
}
```

TAKARÉKOSKODÁS

Leggyakoribb megoldás:

Ez nem a Thread stop() metódusa! Az elavult!

```
public void stop(){
    if(szal != null) szal = null;
}
// applet vége
```

Ekkor visszatérve az appletbe, a start ismét új szálát indít.

Megoldható a „jegelés” is, de elég bonyolultan – a régi, egyszerű megoldásokat a JDK 1.2 óta nem tekintik biztonságosnak – ezek deprecated metódusok.

SZÁLBIZTOSSÁG

Egy osztály akkor szálbiztos, ha több szálból hozzáférve is helyesen viselkedik, függetlenül az ütemezéstől vagy attól, hogy a futásidejű környezet hogyan fűzi keresztbe az említett szálak végrehajtását, és nincs szükség további összehangolásra vagy más egyeztetésre a hívó kód részéről.

Brian Goetz: Párhuzamos Java-programozás a gyakorlatban

SZÁLBIZTOSSÁG ÉS A SWING

A GUI-val kapcsolatos funkciókat a `java.awt.EventQueue` vagy a `javax.swing.SwingUtilities.invokeLater()` vagy `invokeAndWait()` metódusával az esemény számban hajtjuk végre. Pl.:

```
public static void main(String args[]) {  
    java.awt.EventQueue.invokeLater(new Runnable() {  
        public void run() {  
            new OraFrame().setVisible(true);  
        }  
    });  
}
```

SZÁLBIZTOSSÁG ÉS A SWING

Szinte minden grafikus eszközkészletet, így a Swinget is egyszálas alrendszerként valósítottak meg, vagyis minden grafikus tevékenység egyetlen szábra van felfűzve. Ez az úgynevezett esemény szál.
Feladata: a komponensek és események kezelése.

A swing komponenseinek legtöbb metódusa nem szálbiztos, azaz nincs felkészítve a konkurens hozzáférés lehetőségére. Ha nem az eseményszázból hívjuk meg ezeket, akkor hiba történhet!

SZÁLBIZTOSSÁG ÉS A SWING

Ha egy hosszadalmas feladat fut az eseményszálon, akkor a felhasználó még a „mégsem” gombra sem kattinthat, hiszen a rendszer ennek eseménykezelőjét is csak a hosszú feladat befejezését követően hívja meg.

Fontos, hogy az eseményszálon elindított feladatok a lehető leghamarabb visszaadják a vezérlést a szálnak.

Ha tehát egy hosszan futó feladatot szeretnénk kezdeményezni, akkor azt egy másik számban kell megtennünk.

SZINKRONIZÁCIÓ + EGYEBEK

Néha a szinkronizáció sem elég.

A swing nem szálbiztos $\Rightarrow$ csak az AWT Event szál tudja rendesen kezelni a swing objektumokat. Ha ebbe „bele akarunk nyúlni”, azaz az eseményfigyelőn kívül akarunk módosítani valamit, akkor célszerű a `SwingUtilities.invokeLater()` metódust használni. Ez „besorolja” a mi hivatkozásunkat az eseménysorba, és azonnal sorra veszi.

SZÁLAK, IDŐZÍTÉS

Egyszerűbb esetekben nincs szükség saját szálak kezelésére.

Ha pl. a programban egy feladatot többször kell elvégezni, akkor érdemes a `java.util.Timer` osztályt alkalmazni. A `Timer` osztály időzítéses feladatoknál is hasznos lehet.

SWINGUTILITIES.INVOKELATER – PÉLDA

Például a saját szálban `SwingUtilities.invokeLater`-ben hívjuk meg a `revalidate()` vagy `repaint()` metódust:

```
public void run() {  
  
    ...  
  
    SwingUtilities.invokeLater(new Runnable() {  
        public void run() {  
            repaint();  
        }  
    });  
}
```

Ügyesebb megoldás: száavezérlő osztály használata – majd később.

Időzítés: Timer, TimerTask

```
import java.util.Timer;  
import java.util.TimerTask;  
  
public class HatarIdo {  
    Timer idozito;  
  
    public HatarIdo(int seconds) {  
        idozito = new Timer();  
        idozito.schedule(new Tennivalo(idozito), seconds*1000);  
    }  
  
    public static void main(String args[]) {  
        new HatarIdo(5);  
        System.out.println("Elkezdődött a munka.");  
    }  
}  
  
class Tennivalo extends TimerTask {  
    Timer idozito;  
    public Tennivalo(Timer idozito) {  
        this.idozito = idozito;  
    }  
    public void run() {  
        System.out.println("Eltelt az idő!");  
        idozito.cancel(); //A timer szál megszüntetése  
    }  
}
```

HatarIdo.class

Tennivalo.class

Időzítés: Timer, TimerTask

```
import java.util.Timer;
import java.util.TimerTask;

// Megoldás belső osztállyal

public class HatarIdo2 {
    Timer idozito;

    public HatarIdo2(int seconds) {
        idozito = new Timer();
        idozito.schedule(new Tennivalo(), seconds*1000);
    }

    class Tennivalo extends TimerTask {
        public void run() {
            System.out.println("Eltelt az idő!");
            idozito.cancel(); //Az idozito szál megszüntetése
        }
    }

    public static void main(String args[]) {
        new HatarIdo2(5);
        System.out.println("Elkezdődött a munka.");
    }
}
```

HatarIdo2.class
HatarIdo2\$Tennivalo.class

Időzítés: Timer, TimerTask

Egy másik lehetőség az ütemezésre, hogy az indítási időpontot adjuk meg. Pl. a következő kód 23:01-re ütemezi a végrehajtást:

```
Calendar calendar = Calendar.getInstance();
calendar.set(Calendar.HOUR_OF_DAY, 23);
calendar.set(Calendar.MINUTE, 1);
calendar.set(Calendar.SECOND, 0);
Date ido = calendar.getTime();
idozito = new Timer();
idozito.schedule(new Tennivalo(), ido);
```

Gondolja végig, hogy az előző változatok közül melyik alakítható át így. HF.: Hogyan alakítható át a többi?

Időzítés: Timer, TimerTask

```
import java.util.Timer;
import java.util.TimerTask;

// Megoldás beágyazott osztállyal

public class HatarIdo3 {
    Timer idozito;

    public HatarIdo3(int seconds) {
        idozito = new Timer();
        idozito.schedule(new TimerTask(){
            public void run() {
                System.out.println("Eltelt az idő!");
                idozito.cancel(); //Az időzítő szál megszüntetése
            }, seconds*1000);
    }

    public static void main(String args[]) {
        new HatarIdo3(5);
        System.out.println("Elkezdődött a munka.");
    }
}
```

HatarIdo3.class
HatarIdo3\$1.class

Időzítés: Timer, TimerTask – ismételt futtatás

```
import java.util.Timer;
import java.util.TimerTask;

public class Proba {
    Timer idozito;

    public Proba(int db) {
        idozito = new Timer();
        idozito.schedule(new Feladat(),
            0, //kezdeti késleltetés
            db*1000); //ismétlési ráta
    }

    class Feladat extends TimerTask {
        int szamlalo = 10;
        public void run() {
            if (szamlalo > 0) {
                System.out.println("Itt vagyok!");
                szamlalo--;
            } else {
                System.out.println("Lejárt az idő!");
                //timer.cancel(); // Nem szükséges
                // mert van System.exit is.
                System.exit(0); // Leállítja a szálát
                // (és minden mást)
            }
        }
    }

    public static void main(String args[]) {
        new Proba(1);
        System.out.println("Munka ütemezve.");
    }
}
```

Időzítés: Timer, TimerTask – ismételt futtatás – részlet

```
Timer idozito;

public Proba(int db) {
    idozito = new Timer();
    idozito.schedule(new Feladat(),
                    0, //kezdeti késleltetés
                    db*1000); //ismétlési ráta
}

class Feladat extends TimerTask {
    int szamlalo = 10;
    public void run() {
        if (szamlalo > 0) {
            System.out.println("Itt vagyok!");
            szamlalo--;
        } else {
            System.out.println("Lejárt az idő!");
            //timer.cancel(); // Nem szükséges
            // mert van System.exit is.
            System.exit(0); // Leállítja a szálát
            // (és minden mást)
        }
    }
}
```

Egyéb lehetőségek: HF